

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 138/2026 van 29 juni 2026

Betreft: voorontwerp van wet *tot wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie en van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen* (CO-A-2026-115)

Trefwoorden: bestrijding van discriminatie – antiracismewet – antidiscriminatiewet – genderwet – Richtlijn (EU) 2024/1499 – Richtlijn (EU) 2024/1500 –procedure tot minnelijke geschillenbeslechting – onderzoeksbevoegdheden – wettelijk kader

Vertaling

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Rob Beenders, minister van Consumentenbescherming, Sociale Fraudebestrijding, Personen met een handicap en Gelijke Kansen (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 24 april 2026;

Gelet op de aanvullende informatie ontvangen op 9 juni 2026;

Brengt de Autorisatie- en Adviesdienst van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit") op 29 juni 2026 het volgende advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager heeft het advies van de Autoriteit gevraagd over een voorontwerp van wet zoals vermeld in de titel van het onderhavige advies (hierna "**ontwerp**"). Het ontwerp beoogt de drie hieronder genoemde wetten aan te passen om ze in overeenstemming te brengen met Richtlijn (EU) 2024/1499¹ en Richtlijn (EU) 2024/1500²:
 - de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden (hierna "antiracismewet");
 - de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (hierna "antidiscriminatiewet"); en
 - de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen (hierna "genderwet").

2. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op:
 - de invoering van een procedure tot minnelijke geschillenbeslechting³,
 - het toekennen van onderzoeksbevoegdheden aan organen die zich inzetten voor gelijkheid⁴
 - de invoering van een omkering van de bewijslast wanneer de verweerder weigert te reageren op een verzoek om informatie van een orgaan voor gelijke behandeling⁵;
 - de mogelijkheid om voor de rechter opmerkingen in te dienen⁶;
 - de verplichting voor de regering om passende maatregelen te nemen om het publiek bewust te maken van het bestaan van organen voor gelijke behandeling en van de

¹ Richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad van 7 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot wijziging van Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG.

² Richtlijn (EU) 2024/1500 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot wijziging van de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU.

³ Zie *Nota aan de Ministerraad*, p. 2: "Het voorontwerp verduidelijkt dat eenieder een verzoek tot minnelijke geschillenbeslechting kan indienen bij het orgaan voor gelijke behandeling. Het laat de organen voor gelijke behandeling toe om zelf de voorwaarden en modaliteiten van de procedure te bepalen. Organen voor gelijke behandeling kunnen een procedure tot minnelijke geschillenbeslechting gemotiveerd weigeren. (...) De organen voor gelijke behandeling kunnen in het kader van een alternatieve geschillenbeslechting dadingsovereenkomsten afsluiten."

⁴ Zie *Nota aan de Ministerraad*, p. 2: "(...) zijn organen voor gelijke behandeling bevoegd om de nodige bewijselementen te vergaren om vast te stellen of er sprake is van een discriminatie, ter omzetting van artikel 8 van de Richtlijn (EU) 2024/1499 en (EU) 2024/1500. In dit kader kunnen organen voor gelijke behandeling alle nodige informatie en documenten verzamelen en opvragen, personen horen indien dit redelijkerwijze nodig is en ter plaatse gaan bij overheden en openbare instellingen om de nodige vaststellingen te doen. Organen voor gelijke behandeling kunnen een bindende antwoordtermijn opleggen."

⁵ Zie *Nota aan de Ministerraad*, p. 2: "Deze bepaling wordt opgenomen in de drie anti-discriminatiewetten ter omzetting van artikel 8 van de Richtlijn (EU) 2024/1499 en Richtlijn (EU) 2024/1500." Zie *Memorie van toelichting*: "In arrest C-415/10 (*Galina Meister t. Speech Design Carrier Systems GmbH*) oordeelde het Hof van Justitie van de Europese Unie dat "de weigering van een verwerende partij om toegang te verlenen tot informatie, een van de factoren kan vormen waarmee rekening moet worden gehouden in het kader van de vaststelling van feiten die directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden"."

⁶ Zie *Nota aan de Ministerraad*, p. 3: "(...) wordt in de drie anti-discriminatiewetten een bepaling opgenomen die de mogelijkheid toelaat om observaties bij een rechtscollege in te dienen. Deze bepaling zet artikel 10,(2) van de Richtlijn (EU) 2024/1499 en Richtlijn (EU) 2024/1500 om."

rechten die zijn vastgelegd in de antiracismewet en de antidiscriminatiewet⁷;

- het invoeren van een verplichting om de organen voor gelijke behandeling te raadplegen bij het opstellen van ontwerpen voor normen of beleidsmaatregelen die gevolgen hebben voor gelijke behandeling⁸.

3. Het voorontwerp brengt **verwerkingen van persoonsgegevens** met zich mee, zoals:

- het verzamelen van gegevens (bewijsverzameling⁹): de artikelen 5, 6, 16, 17, 28 en 29 van het voorontwerp machtigen de organen voor gelijke behandeling, namelijk het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen (hierna "het **Centrum**")¹⁰ en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (hierna "het **Instituut**")¹¹, om van elke natuurlijke of rechtspersoon de informatie en de documenten te vragen die nodig zijn om vast te stellen of er sprake is van discriminatie;
- het doorgeven en meedelen van gegevens:
 - de artikelen 9, § 3, 20, § 3, en 32, § 3, van het voorontwerp staan de rechtscolleges toe om alle documenten met betrekking tot een bij hen aanhangige zaak aan het Centrum en het Instituut toe te zenden, zodat deze hun observaties over het geschil kunnen indienen;
 - de artikelen 10, 21 en 33 van het voorontwerp voorzien in de mededeling (op eigen initiatief of op verzoek, naargelang het geval) door de arbeidsinspectiediensten van de in het kader van hun onderzoeken verzamelde informatie aan het Centrum en het Instituut, wanneer deze inlichtingen relevant zijn voor de uitoefening van hun wettelijke opdrachten;
- de verwerking in het kader van een minnelijke schikking door het Centrum en het Instituut: de artikelen 3, 4, 14, 15, 26 en 27 van het voorontwerp, die verschillende gegevensverwerkingen omvatten, zoals het verzamelen van gegevens, het doorgeven van gegevens, de beoordeling van de feiten, het opstellen van voorgestelde

⁷ Zie *Nota aan de Ministerraad*, p. 3: "Deze bepaling zet artikel 5 (1) van de Richtlijn (EU) 2024/1499 en Richtlijn (EU) 2024/1500 om."

⁸ Zie *Nota aan de Ministerraad*, p. 3: "(...) worden in de anti-racismewet en in de anti-discriminatiewet een bepaling opgenomen over de raadplegingsverplichting, waarbij de regering de organen voor gelijke behandeling consulteert over voorontwerpen van wetten en de ontwerpen van besluiten van wetgevende strekking met impact op de toepassing van de in de anti-racismewet en anti-discriminatiewet bedoelde rechten, alsook over de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van actieplannen of actieprogramma's gericht op het versterken van de toepassing van de in dezelfde wetten bedoelde rechten. Deze bepaling zet artikel 15 de Richtlijn (EU) 2024/1499 en Richtlijn (EU) 2024/1500 om."

⁹ Het slachtoffer of het orgaan voor gelijke behandeling beschikt vaak niet over deze bewijsstukken.

¹⁰ Het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en de Bestrijding van Racisme en Discriminatie is bevoegd voor discriminatie op basis van zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationaliteit of etnische afstamming, leeftijd, seksuele oriëntatie, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, gezondheidstoestand, een handicap, een fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst of toestand. Het Centrum is bevoegd op federaal niveau en op het niveau van de gefedereerde entiteiten, met uitzondering van aangelegenheden die onder de bevoegdheid van Vlaanderen vallen.

¹¹ Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is het bevoegde orgaan voor gelijke behandeling voor discriminatie op grond van gender en geslacht, met inbegrip van zwangerschap, medisch begeleide voortplanting, bevalling, geven van borstvoeding, moederschap, gezinsverantwoordelijkheden, genderidentiteit, genderexpressie, seksekenmerken en medische of sociale transitie, met uitzondering van aangelegenheden die onder de bevoegdheid van Vlaanderen vallen.

- oplossingen, interne documentatie, bewaring en archivering;
- het bewaren en archiveren van de aldus verwerkte gegevens.

4. In dit advies wordt ingegaan op de bepalingen van het ontwerp, voor zover deze aanleiding geven tot opmerkingen op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens, de rechtmatigheid en de voorspelbaarheid van de normen.

II. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

5. **Herinnering aan de beginselen van rechtmatigheid en voorspelbaarheid.**

Overeenkomstig de beginselen van voorspelbaarheid en rechtmatigheid¹² moet de norm waarop de verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd, aan bepaalde eisen voldoen: deze moet de rang van wet hebben (wet, decreet of ordonnantie) en moet de essentiële elementen van de verwerking¹³ op voorspelbare wijze vastleggen, zodat de betrokkenen bij het lezen ervan een duidelijk beeld krijgen van de verwerkingen die met hun gegevens worden uitgevoerd. Dit betekent niet noodzakelijkerwijs dat ze altijd als zodanig moeten worden opgesomd. De inhoud van het normatieve ontwerp en de context ervan zijn in dit verband doorslaggevend: uit de bepalingen van de normatieve tekst moet ondubbelzinnig blijken wat de essentiële elementen zijn van elke voorgenomen gegevensverwerking.

6. Het ontwerp vormt **een aanzienlijke inmenging** in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en wel om de volgende redenen:

- de verwerking heeft betrekking op "gevoelige gegevens" in de zin van artikel 9 van de AVG (gegevens betreffende ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap of seksuele gerichtheid, medische gegevens, enz. van de betrokkenen) en artikel 10 van de AVG (gegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen, strafbare feiten, enz.);
- de verwerking van persoonsgegevens houdt in dat verschillende gegevens uit verschillende bronnen (getuigenverklaringen, doorgegeven informatie, enz.) worden gecombineerd;

¹² Deze beginselen zijn vastgelegd in artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet.

¹³ **De volgende elementen vormen in principe essentiële elementen:** 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie(ën) van betrokkenen; 3°) het/de met de verwerking(en) nagestreefde doeleinde(n); 4°) de categorie(ën) van derden die toegang hebben tot de gegevens; en 5°) de maximale bewaartermijn van de gegevens. De Gegevensbeschermingsautoriteit voegt de identificatie van de verwerkingsverantwoordelijke toe, met name wanneer het gaat om gegevensverwerking waarbij meerdere organisaties betrokken zijn.

- de voorgenomen verwerkingen van persoonsgegevens kunnen betrekking hebben op kwetsbare personen (met name werknemers, migranten, personen met een handicap, personen die aan bepaalde ziekten lijden, enz.).

7. In dit verband heeft de Autoriteit de aanvrager een aantal vragen gesteld om inzicht te krijgen in onder meer de essentiële elementen van de voorgenomen gegevensverwerkingen en gegevensuitwisselingen. De aanvrager antwoordde het volgende:

- *"De omzetting van de richtlijnen 2024/1499 en 2024/1500 houdt niet alleen een wijziging in van de antidiscriminatiewetgeving op alle bestuursniveaus, met inbegrip van de drie federale wetten waarop het ontwerp betrekking heeft, maar ook een wijziging van de organieke wetten betreffende het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en de Bestrijding van Racisme en Discriminatie (hierna "het Centrum"/"le Centre" of "Unia") en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (hierna "het Instituut"/"l'Institut"), namelijk respectievelijk het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van een interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme in de vorm van een gemeenschappelijke instelling, in de zin van artikel 92bis van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 (hierna "het samenwerkingsakkoord"/ "l'accord de coopération"), en de wet van 16 december 2002 houdende oprichting van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (hierna "de Oprichtingswet"/"la loi fondatrice") en de uitvoeringsbesluiten daarvan."*(vertaald door de Autoriteit)

8. Tijdens de voorbereiding van het dossier heeft de aanvrager de Autoriteit meegedeeld dat *"een groot deel van de gestelde aanvullende vragen"* zou worden beantwoord in de hierboven genoemde wetswijzigingen.
9. In dit verband wijst de Autoriteit erop dat de aanvrager onlangs een aparte adviesaanvraag heeft ingediend die enerzijds betrekking heeft op een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 16 december 2002 tot oprichting van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, en anderzijds op het voorontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 maart 2003 tot vaststelling van het organieke statuut van dit Instituut.
10. Bovendien heeft de aanvrager de Autoriteit meegedeeld dat over de aanpassingen van het bovengenoemde samenwerkingsakkoord *"nog wordt onderhandeld"* en dat ook hierover een aparte adviesaanvraag bij de Autoriteit zal worden ingediend. Deze wijzigingen zouden met

name moeten voorzien in de invoeging van een nieuw artikel betreffende de verwerking van persoonsgegevens.

11. De Autoriteit neemt hiervan kennis en geeft aan dat zij zich in latere adviezen zal uitspreken over de normatieve ontwerpen met betrekking tot de wijzigingen in de organieke wetten van het Instituut en het Centrum, die de aanvrager onlangs heeft ingediend¹⁴ of later zal indienen¹⁵, en dit om verschillende redenen die verband houden met de vereisten van rechtmatigheid, voorspelbaarheid, noodzaak en evenredigheid van de gegevensverwerking, namelijk:

- Het feit dat deze adviesaanvraag overlapt met die betreffende het ontwerp tot wijziging van de organieke wet van het Instituut, dat ter advies is voorgelegd en waarin de essentiële elementen van de in het ontwerp genoemde gegevensverwerking worden toegelicht; en
- Het voorbarige karakter van de aanvraag – zoals de Raad van State in zijn advies heeft benadrukt: *“Het is niet aan de gewone wetgever om de opdrachten en bevoegdheden van het interfederale centrum, dat bij een samenwerkingsakkoord is opgericht, te wijzigen.” (...) De voorlegging aan de afdeling Wetgeving is dan ook voorbarig, aangezien zij betrekking heeft op wijzigingen in de wetten van 30 juli 1981 en 10 mei 2007 die tot doel hebben de bevoegdheden van het Centrum te wijzigen of het nieuwe bevoegdheden toe te kennen. In de huidige stand van het positieve recht zou de afdeling Wetgeving immers alleen maar kunnen vaststellen dat de wijzigingen in deze wetten in strijd zijn met het samenwerkingsakkoord.”*¹⁶ (vertaald door de Autoriteit)

¹⁴ Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 16 december 2002 tot oprichting van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen; voorontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 maart 2003 tot vaststelling van het organiek statuut van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

¹⁵ Wijziging van het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van een interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme in de vorm van een gemeenschappelijke instelling, in de zin van artikel 92bis van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980.

¹⁶ RvS, Advies 79.241/2 van 27 mei 2026.

OM DEZE REDENEN,

verwijst de AUTORITEIT naar de verschillende adviezen die zij zal uitbrengen over de in de punten 9 tot en met 11 genoemde normatieve ontwerpen.

Zij wijst de opstellers van deze toekomstige wettelijke normen er nu al op dat, zoals in punt 5 wordt benadrukt, de wettelijke norm de essentiële elementen van de gegevensverwerking **nauwkeurig** moet bepalen. Zo moet de opsomming van de categorieën van gegevens nauwkeurig zijn (en mag deze niet beperkt blijven tot een algemene formulering zoals “de noodzakelijke gegevens”) en moet deze vergezeld gaan van een toereikende motivering van het noodzakelijke en evenredige karakter van de verwerking van gegevens in de organieke wetten van het Centrum en het Instituut. Noch het Centrum, noch het Instituut mag zelf bepalen welke gegevens het “nodig heeft” om zijn opdrachten uit te voeren.

Voor de Autorisatie- en Adviesdienst,

(get.) Alexandra Jaspar, Directeur